

ЗАКОН ЗА ВОДИТЕ

“Сл. весник на Р Македонија” бр. 4/98 од 27.01.1998 год.

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите и начинот на употреба и користење на водите, заштитата од штетни дејства на водите, заштита на водите од исцрпување и загадување, управување со водите, изворите и начинот на финансирање на водостопанските дејности, услови и начини на вршење на водостопанската дејност, давање на водата на користење со одобрение (концесија), меѓудржавните води и други прашања од значење за обезбедување на единствен режим на водите во Република Македонија.

Член 2

Водите, водотеците и езерата како добра од општ интерес на Република Македонија уживаат посебна заштита утврдена со овој закон и се во државна сопственост.

Член 3

Одредбите на овој закон се однесуваат на изворските, протечните, стоечките и подземните води, на зафатените атмосферски води, водите за пиење и отпадните води, на коритата и бреговите на водотеците и пороите, езерата и акумулациите, како и на термалните и минералните води, доколку со посебен закон поинаку не е определено.

Член 4

Режим на водите, во смисла на овој закон, е збир на елементите кои влијаат на квантитативната и квалитативната состојба на водите и на водостопанските објекти и постројки на определено место и во определено време.

Режимот на водите, за водите од член 3 на овој закон, го сочинуваат особено следниве елементи: водостој, протек, насока на текот, брзина на водата, брзина и количество на пренос, температура на водата, физички, хемиски, бактериолошки и биолошки состав и радиоактивни особини на водата.

Член 5

Обезбедувањето на единствен режим на водите, планирањето за рационално користење и искористување на водите, утврдувањето и спроведувањето на билансот на водите се врши по хидрографски целини, односно сливови или делови од слив.

Член 6

Одржувањето и подобрувањето на режимот на водите и рационално користење на расположливите количества на водите се врши согласно Водостопанската основа на Република Македонија.

Член 7

Биланс на водите, во смисла на овој закон, е план со кој се врши распределба на расположливите количества на вода на определен простор во определено време, според начелото на одржлив развој со кој се задоволуваат потребите на сегашните генерации, а не се загрозува потребата од вода на идните генерации.

Член 8

Меѓудржавни води, во смисла на овој закон, се водите што претставуваат државна граница или пресечуваат државна граница.

Член 9

Изградба, реконструкција и доградба на водостопански и други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите и други работи кои можат да создадат промени на режимот на водите, се врши според условите утврдени со прописите за изградба на инвестициони објекти и условите утврдени со овој закон.

За вршење на работите од став 1 на овој член е потребна водостопанска согласност.

За употреба или користење на водата и за користење на изградените водостопански и други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите, е потребна водостопанска дозвола.

Член 10

Водостопанските согласности и водостопанските дозволи се евидентираат (запишуваат) во книга за водите.

Член 11

Изворските, протечните, неистечните и подземните води се користат по следниов приоритет:

- за водоснабдување на населението, за здравствените установи и правните лица од областа на ветеринарството, за потребите на одбраната, за индустријата за производство и преработка на прехранбени производи и за напојување на добитокот;
- за наводнување на земјоделско земјиште;
- за водоснабдување на индустријата (стопански потреби);
- за наводнување на паркови и други јавни површини;
- за хидроенергетски потреби и
- за други потреби.

На водите што се користат за потребите од алинеи 2, 3, 4 и 5 од став 1 на овој член може да им се промени намената по претходна согласност на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство доколку тие

треба да се користат за потребите од став 1 алинеја 1 на овој член, со право на надоместок на поранешните корисници за вложените средства во водостопанските и други објекти и постројки според прописите за експропријација од страна на корисникот на пренаменетата вода.

Член 12

Подрачјата на кои има изворски, подземни, протечни, акумулирани и други видови води (во натамошниот текст: изворишта), кои по квалитет и количество се наменети да се користат или се користат за водоснабдување на населението и за индустријата за производство и преработка на прехранбени производи, се заштитуваат од загадување и од други дејства кои можат неповолно да влијаат врз квалитетот и количеството на изворите.

Заштитата на квалитетот и количеството на водата во извориштата од став 1 на овој член се обезбедува со определување и одржување на заштитни зони и утврдување на посебни услови за користење на земјиштето, за изградба и користење на објекти, за експлоатација на шумите и за вршење на други работи во заштитните зони.

Член 13

Заштитата од штетното дејство на водите се состои од преземање на работи и мерки за заштита од поплави, заштита од ерозија и уредување на порои.

Член 14

Водите се заштитуваат од загадување заради овозможување на нештетно и непречено користење на водите, заштита на здравјето на луѓето, на животната средина и природата и на животинскиот и растителниот свет.

Член 15

Од коритата и бреговите на природните водотеци, езера и акумулации може да се вади песок, чакал и камен само ако со тоа се врши подобрување на режимот на водите.

Член 16

За изградба, реконструкција, одржување и користење на водостопански објекти и постројки и за употреба и користење на водите, на земјиштето се врши експропријација и се воспоставуваат службености и други ограничувања на правото на сопственост во согласност со Законот за експропријација.

Член 17

Водостопанска дејност од јавен интерес во смисла на овој закон е: изградба, одржување и користење на водостопански објекти и постројки што се однесуваат на обезбедување на вода за водоснабдување, наводнување и одводнување на земјиште; определување на заштитни зони; заштита од штетното дејство на водите; заштита на коритата и бреговите на водотеците и езерата; одбрана од поплави; заштита од

ерозија и уредување на порои; вадење на песок, чакал и камен заради заштита и подобрување на режимот на водите; обезбедување на резерви на вода со кои се обезбедува единствен режим на водите во слив или дел од слив и изработка на проектна документација и студии во врска со подобрувањето на режимот на водите.

Член 18

Водостопански објекти и постројки во смисла на овој закон, се објектите со кои се врши :

1. Уредување на режимот на водите и тоа: брани со нивните акумулациони простори, ретенциони и инундациони базени, регулирани речни корита, одбранбени насипи, уредени порои и ерозивни површини, бентови, ободни и латерални канали, црпни станици и слично (во натамошниот текст: заштитни објекти);
2. Обезбедување, зафаќање, доведување и подготовки на вода за водоснабдување на населението, индустриските и другите стопански и комунални потреби (во натамошниот текст: водоснабдителни објекти);
3. Обезбедување и доведување на вода за наводнување на земјоделско земјиште - наводнување и за прифаќање и одведување на одвишни површински и подземни води - одводнување (во натамошниот текст: хидромелиоративни системи);
4. Зафаќање, доведување и искористување на вода за производство на електрична енергија и за движење на друг вид постројки (во натамошниот текст: хидроенергетски објекти);
5. Зафаќање, доведување и пречистување на загадени отпадни води и нивно одведување во реципиент и за спречување на нагло ексцесно испуштање на опасни и штетни материи (во натамошниот текст: објекти за заштита на водите) и
6. Задоволување на посебни намени за одбраната, посебни еколошки потреби и слично (во натамошниот текст: посебни објекти).

II. РЕЖИМ НА ВОДИТЕ

Член 19

Режимот на водите се одржува и подобрува со уредување и одржување на водотеците, изградба и одржување на водостопански објекти и постројки, примена на мерки за заштита од штетното дејство на водите, употреба и користење на водите и со заштита на водите од загадување.

Режимот на водите се менува со дејствувањето на човекот или на природните сили со кои се менува количеството на водата или квалитетот на водата на определено место и во определено време.

1. Водостопанска основа

Член 20

Водостопанската основа на Република Македонија е план за одржување и подобрување на режимот на водите, за рационално користење на водите

на територијата на Република Македонија и е основа за развојот на водостопанството.

Водостопанската основа особено содржи: постојна состојба на режимот и билансот на водите и водостопанските објекти на определен слив или дел од слив за определено време, хидролошка основа, основни елементи и услови на режимот и билансот на водите со кои се обезбедуваат најцелосообразни технички и економски решенија за заштита од штетните дејствија на водите, за заштита на водите од загадување и за употреба и користење на водите на слив или дел од слив за определено време, основни критериуми за класификација на водите и категоризација на водотеците.

Водостопанската основа се изготвува и се донесува за територијата на Република Македонија по сливови.

За подрачјето на одделен слив, по потреба се изготвува и се донесува водостопанска основа за дел од сливот.

Член 21

Слив, во смисла на овој закон, е подрачјето од кое водата дотекува во водотекот.

На територијата на Република Македонија постојат четири сливови и тоа: Вардарски, Црнодримски, Струмички и сливот на Јужна Морава.

Вардарскиот слив го опфаќа сливот на реката Вардар со своите притоки на територијата на Република Македонија до македонско- грчката државна граница, вклучувајќи го и сливот на Дојранското Езеро на територијата на Република Македонија.

Црнодримскиот слив ги опфаќа сливовите на Преспанското и Охридското Езеро и сливот на реката Црн Дрим со своите притоки на територијата на Република Македонија до македонско- албанската државна граница.

Струмичкиот слив ги опфаќа сливовите на реките Струмица, Циронска и Лебница до македонско- бугарската државна граница.

Сливот на Јужна Морава го опфаќа сливот на Јужна Морава на територијата на Република Македонија до македонско- југословенската државна граница.

Член 22

Водостопанската основа на Република Македонија ја донесува Собранието на Република Македонија.

Водостопанската основа за дел од слив ја донесува Владата на Република Македонија.

Водостопанската основа за дел од слив мора да биде во согласност со Водостопанската основа на Република Македонија.

На секои десет години, се врши ревизија на Водостопанската основа на Република Македонија.

Водостопанските основи од ставови 1 и 2 на овој член се изработуваат во две фази и тоа: нацрт и предлог.

Собранието на Република Македонија, односно Владата на Република Македонија донесува одлука за ставање на нацртот на водостопанската

основа на јавен увид, која се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Нацртот на водостопанската основа се става на јавен увид најмалку 60 дена од денот на објавувањето на одлуката од став 6 на овој член.

Стручната расправа по нацртот на водостопанската основа ја организира Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Врз основа на мислењата дадени од стручната расправа по нацртот на водостопанската основа се изготвува предлог на водостопанската основа која се доставува на усвојување.

Член 23

Водостопанската основа може да се менува и да се дополнува во текот на нејзината примена врз основа на научно- истражувачките сознанија, изменети услови и потреби и други поводи за унапредување на водостопанската основа.

Менување и дополнување на Водостопанската основа во согласност со став 1 од овој член врши Собранието на Република Македонија, на предлог на Владата на Република Македонија.

Член 24

Водостопанската основа на Република Македонија ја изготвува Јавното водостопанска претпријатие.

Член 25

Изработка на инвестиционо- техничка документација и изградба на водостопански објекти и постројки, електростопански, комунални, индустриски и други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите, користење на тие објекти и постројки, користење на водите и испуштање на употребените води и други дејствија врз водите се вршат во согласност со Водостопанската основа.

Член 26

Ако Водостопанската основа за одделни сливови или за дел од слив содржи варијантни решенија, врз основа на инвестиционо- техничка документација од повисока фаза за варијантите, донесувачот на основата одлучува која од варијантите се прифаќа за реализација.

2. Водостопанска согласност

Член 27

Одобрение за изградба, реконструкција, приклучување или доградба на постојните водостопански и други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите, како и за вршење на работи што можат привремено, повремено или трајно да создаваат промени на воспоставениот режим на водите, може да се издаде по претходно добиена водостопанска согласност.

Без водостопанска согласност не смее да започне изградба на објекти и постројки и да се вршат работите од став 1 на овој член, ниту изградбата,

односно работите да се вршат спротивно на условите утврдени со водостопанската согласност.

Член 28

Во постапката за издавање на водостопанска согласност, техничката документација за изградба или реконструкција на објекти и постројки се усогласува со Водостопанската основа, односно со водостопанската основа за дел од слив, а особено во врска со: намената, количеството на водите кои се зафаќаат, квалитетот и количеството на водите што се испуштаат, начинот, времето и другите услови за изградба и вршење на други работи што влијаат врз режимот на водите.

Член 29

Водостопанската согласност се издава во согласност со Водостопанската основа.

Член 30

Водостопанска согласност издава Републиката управата за водостопанство. Против решението за водостопанска согласност може да се изјави жалба до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 31

Водостопанска согласност се издава на барање на инвеститорот. Кон барањето за водостопанска согласност се приложува решение за услови за градба и техничка документација најмалку на ниво на идеен проект која особено содржи: хидролошки подлоги, хидраулични пресметки, намена, количество и начин на зафаќање на водата, начинот и ефектот од пречистувањето на отпадните води и нивното одведување во реципиентот и влијанието на објектите врз режимот на водите. Техничката документација од став 2 на овој член мора да биде оценета - ревидирана од стручна установа или друго правно лице регистрирано за вршење на таков вид работи.

Член 32

Со водостопанската согласност се утврдуваат водостопанските услови кои мораат да бидат реализирани во текот на градењето. Условите од став 1 на овој член особено се однесуваат на: поставување на инструменти за мерење на количеството и квалитетот на водата, водење на евиденција за определени податоци, динамика на користење односно употреба на водата и времето за кое се дава право на зафаќање на водата и време на завршување на објектот и работите.

Член 33

Без водостопанска согласност сопственикот или корисникот на земјиштето, може да копа обичен бунар за снабдување со вода за пиење, за поење на добиток и за други лични потреби и за наводнување на земјиштето кое не е опфатено со хидромелиоративен систем за наводнување.

Обичен бунар од став 1 на овој член може да се копа на растојание најмалку 5 метра од градежниот објект и од градежната парцела на соседот, а котата на дното на бунарот да не е пониска од котата на дното на соседниот бунар.

Без водостопанска согласност не може да се копа бунар за наводнување на земјиште опфатено со хидромелиоративен систем, како и бунар за користење на субартерски и артерски подземни води и рени бунари.

Член 34

Водостопанската согласност престанува да важи ако со изградбата на објектите и постројките не се започне во рок од три години од нејзиното издавање.

3. Водостопанска дозвола

Член 35

Со водостопанската дозвола се стекнува право за употреба или за користење на вода и за користење на изградените водостопански и други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите, како и право за испуштање на употребени или искористени води во реципиентот. Водостопанска дозвола на барање на инвеститорот издава Републичката управата за водостопанство.

Против решението за водостопанска дозвола може да се изјави жалба до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 36

Со водостопанската дозвола се утврдува начинот и условите за употреба на водата, режимот за работа на водостопанските и други објекти и постројки, кои имаат влијание на режимот на водите, начинот и условите за испуштање на водите, испуштање на загадени води и отпадни материји и степенот на пречистување на отпадните води.

При издавањето на водостопанската дозвола се цени дали објектите и работите се извршени според водостопанска согласност и се утврдува времето за кое се стекнува правото на користење и употреба на водата.

Член 37

Кон барањето за издавање на водостопанска дозвола се приложува елаборат што ги содржи особено следниве податоци: местоположбата на објектот, намена, количество, време и начин на кој водите ќе се употребуваат или користат, записник за извршениот технички преглед на изградениот објект како и други податоци од кои може да се утврди дали објектот е изграден според условите на водостопанската согласност.

Член 38

Водостопанската дозвола може да се менува или да се дополнува ако се зголемува количеството на водата што се зафаќа, ако се промени квалитетот на водите што се испуштаат или ако се промени технолошкиот процес на работа.

Кон барањето за менување и дополнување на водостопанската дозвола во случаите од став 1 на овој член се приложува техничка документација која особено содржи: причини и податоци за настанатите промени на количеството, квалитетот, местото и начинот на зафаќањето на водите, испуштањето на водите како и други потребни податоци.

Член 39

Водостопанска дозвола се издава на определено време, а најмногу до десет години.

Барање за продолжување на важноста на водостопанската дозвола инвеститорот е должен да поднесе најдоцна шест месеци пред истекот на важноста на водостопанската дозвола.

Правото за користење и употреба на водите стекнато врз основа на водостопанската дозвола не може да се пренесува без согласност на органот кој ја издал дозволата.

Член 40

Правото на употреба и користење на водите стекнато со водостопанската дозвола престанува ако:

1. Истече рокот на важноста на водостопанската дозвола;
2. Корисникот се откажал од правото на употреба и користење на водата утврдено со водостопанската дозвола;
3. Водата не се користи без оправдани причини најмалку две години од денот на издавањето на водостопанската дозвола;
4. Водата се користи спротивно на условите утврдени со водостопанската дозвола;
5. Издадената водостопанска дозвола не е во согласност со измените и дополнувањата на водостопанската основа.

Член 41

Ако поради ограниченост на количеството на водите не можат да се задоволат потребите на сите баратели, при издавањето на водостопанската дозвола треба да се има предвид приоритетот утврден во член 11 на овој закон.

Член 42

Ако на определено подрачје количеството на вода се смали до мерка што не може да се задоволат потребите на сите корисници, јавното водостопанско претпријатие или друго правно лице кое управува со водостопанските објекти и постројки, може на одделни корисници привремено да им го ограничи или забрани користењето или употребата на водите, според првенството утврдено со член 11 на овој закон.

Во случај на недостиг на вода или вишок на вода поради дејство на виша сила или заради неопходни работи и реконструкција на објектите и постројките, јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со водостопанските објекти и постројки може привремено да го запре или ограничи снабдувањето со вода и прифаќањето на водата, додека постојат причините кои тоа го предизвикале.

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице за случаите од ставови 1 и 2 на овој член е должно да ги извести корисниците на водата во најкус можен рок.

Во случаите од ставови 1 и 2 на овој член, корисниците на вода немаат право на надомест на штета.

Член 43

За употреба или користење на водите од водотеците и езерата не е потребна водостопанска дозвола кога тие се користат за пиење, капење, напојување на добиток и други домашни потреби, залевање, спорт, рекреација и други слични потреби, ако со тоа битно не се нарушува режимот на водите.

Член 44

Без водостопанска дозвола може да се употребува или користи вода од сите водотеци, езера и од објектите за собирање на вода, ако се користи за гаснење на пожари и преземање на неопходни санитарни и други мерки во случај на вонредна состојба или елементарна непогода.

Член 45

Правните лица кои користат и испуштаат вода и Републичкиот хидрометеоролошки завод се должни податоците за количеството за искористената и испуштената вода да ги доставуваат до јавното водостопанско претпријатие заради следење и изработка на билансот на водите.

4. Книга за водите и евиденција

Член 46

Книгата за водите од член 10 на овој закон ја води Републичката управа за водостопанство.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува содржината и начинот на водењето на книгата за водите.

Член 47

Јавното водостопанско претпријатие и другите правни лица кои управуваат со водостопанските објекти и постројки се должни да устројат и да водат евиденција за тие објекти и постројки.

Јавното водостопанско претпријатие и здруженијата на водокорисниците кои управуваат со хидромелиоративните системи се должни да устројат и водат евиденција на површините опфатени со тие системи, согласно со инвестиционо - техничката документација според која е изграден системот. Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува содржината и начинот на водење на евиденцијата од став 1 на овој член.

5. Вода за пиење

Член 48

Водите што со одредбите на овој закон, Водостопанската основа и водостопанската основа за дел од слив се определени првенствено да се користат за водоснабдувањето на населението, за здравствените установи и правни лица од областа на ветеринарството, за потребите на одбраната, за индустријата за производство и преработка на прехранбени производи и за напојување на добитокот за кои е потребна вода со квалитет за пиење, не смеат да се користат за други намени на начин кој негативно влијае на количеството и квалитетот на водите и на начин кој ја спречува првенствената намена.

Член 49

Водите што се користат или се употребуваат за стопански потреби или други намени можат да се пренаменат за потребите предвидени со член 11 став 1 алинеа 1 на овој закон.

Член 50

Правните лица кои вршат снабдување со вода за пиење и правните лица кои употребуваат вода за пиење од сопствени извори се должни да вршат дезинфекција на водата и да преземат мерки со кои ќе се обезбедува постојано и редовно испитување на квалитетот и здравствената исправност на водите и на објектите и постројките за снабдување со вода и податоците за тоа да ги достават до Министерството за здравство. Министерот за здравство го пропишува начинот за вршење на дезинфекција, обемот, видот и методологијата на испитувањето на водите за пиење и определува правно лице, кое има соодветна опрема и соодветен стручен кадар, кое ќе врши анализа на водата за пиење.

Член 51

Водите што се употребуваат или се наменети за водоснабдување на населението, индустријата за која е потребна вода со квалитет за пиење и минералните води кои се употребуваат за пиење, не смеат да содржат материји штетни и опасни по здравјето на луѓето над пропишаните граници, а во поглед на физичките, хемиските, биолошките и радиолошките својства мора да одговараат на пропишаните услови согласно со прописите за здравствена исправност на прехранбените производи.

Министерот за здравство ги определува границите над кои водите за пиење не смеат да содржат штетни и опасни материји.

Член 52

Квалитетот и штедроста на водата од извориштата што се наменети да се користат или се користат за водоснабдување на населението и за производство и преработка на прехранбени производи се заштитуваат со воспоставување и одржување на потесна и една или повеќе пошироки

заштитни зони и се определуваат условите под кои може да се врши обработка на земјиштето, изградба и користење на објекти и вршење на други работи во заштитните зони што можат неповолно да влијаат врз квалитетот и штедроста на водата во изворите.

Како потесна заштитна зона, во смисла на овој закон, се смета непосредниот простор околу местото на зафаќање на вода за пиење, за водоснабдување на населението и за производство и преработка на прехранбени производи, чија граница се определува особено во зависност од штедроста и значењето на изворот, конфигурацијата, видот и составот на земјиштето и близината на населените места.

Како поширока заштитна зона, во смисла на овој закон, се смета поширокиот простор околу извориштето, во кој обработката на земјиштето, изградбата и користењето на објекти и вршењето на други работи можат негативно да влијаат врз квалитетот и штедроста на водата во изворот, чија граница се определува особено во зависност од големината и значењето на изворот, хидрогеолошката состојба и потеклото на водите во изворот.

Министерот за здравство во согласност со министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина и министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, ги пропишува начинот на определување и одржување на заштитните зони и условите за вршење на работите од став 1 на овој член.

Член 53

Границите на заштитните зони, заштитните мерки и други услови се одредуваат со елаборат изготвен врз основа на проучувањата и резултатите од истражните работи.

Заштитните зони од член 52 на овој закон, на предлог на правното лице кое управува со извориштето, ги определува општината или градот Скопје на чие подрачје се наоѓа извориштето, односно заштитните зони.

Ако од извориштето се водоснабдуваат две или повеќе општини или градот Скопје, односно ако заштитните зони на извориштето се наоѓаат во две или повеќе општини или градот Скопје, на предлог на правното лице кое управува со извориштето, заштитните зони ги определува Владата на Република Македонија.

Член 54

Поради ограничување и спроведување контрола на движењето, земјиштето на потесната заштитна зона се оградува и се преземаат други потребни мерки за обезбедување.

На земјиштето во потесната заштитна зона се забранува да се градат објекти и да се вршат било какви дејства, освен зафатни објекти, резервоари, трафостаници, внатрешни патишта и други објекти потребни за водоснабдувањето и дејства потребни за функционирање на тие работи. Земјиштето во потесната заштитна зона кое е во сопственост на граѓани се експроприра.

Член 55

Во пошироките заштитни зони на извориштата се забранува обработка на земјиштето, изградба и користење на објекти и вршење на работи спротивно на пропишаните услови.

Доколку настанат штети од ограничувањата на правото на користење на земјиштето, сопствениците на земјиштето од пошироката заштитна зона имаат право на надоместок, согласно прописите за експропријација.

Член 56

Техничката документација што се приложува кон барањето за водостопанска согласност за изградба на нови и за реконструкција на постојните водостопански и други објекти и постројки за зафаќање на вода за пиење, покрај елементите од член 31 став 2 на овој закон, задолжително треба да содржи и податоци за:

1. Сегашното и идното потребно количество на вода за пиење;
2. Штедроста на извориштето;
3. Квалитетот на водата кој треба да одговара на пропишаните услови за вода за пиење и
4. Проектно решение на објектот што одговара на пропишаните услови за градење и мерки за обезбедување заштита на изворот.

Член 57

Ако дојде до недостиг од вода за пиење поради што неможат да се задоволат потребите од вода за пиење на сите корисници, правното лице кое врши снабдување со вода за пиење може на одделни корисници привремено да им ја ограничи или забрани употребата и користењето на водата за пиење, по претходно известување на корисниците од односното подрачје во рок од 24 часа.

6. Заштита од штетни дејства на водите

6.1. Заштита и одбрана од поплави

Член 58

Заради заштита од штетните дејства на водите, општината односно градот Скопје, на предлог на јавното водостопанско претпријатие донесува програма за спречување на штетните дејства на водите. Со програмата се предвидуваат превентивни мерки, се врши изградба на заштитни објекти и постројки и се изведуваат работи за заштита (изградба на насипи, акумулации, регулација на реки, уредување на порои, заштита на земјиште од ерозија, пошумување и слично).

Ако загрозеното подрачје од поплави се протега на две или повеќе општини, програмата за спречување на штетните дејства на водите ја донесуваат спогодбено општините.

Програмата од став 1 на овој член се донесува по претходна согласност од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство и министерот за одбрана.

Член 59

Заради непосредна заштита и одбрана од поплави, општината односно градот Скопје донесува оперативен план за заштита и одбрана од поплави за загрозените подрачја.

Ако загрозеното подрачје од поплави се протега на две или повеќе општини, оперативниот план за заштита и одбрана од поплави за загрозените подрачја го донесуваат спогодбено општините.

Оперативниот план за заштита и одбрана од поплави особено содржи: топографски, хидролошки, хидротехнички, демографски, стопански и други подлоги и податоци, граници на загрозеното подрачје, работи и мерки што се преземаат и извршуваат пред опасноста и за време на одбраната од поплави и органи надлежни за заштита и одбрана од поплави.

Со оперативниот план од став 1 на овој член се предвидуваат оперативни мерки и други дејства за заштита и одбрана од поплави и потребните средства за неговото извршување.

Во извршувањето на оперативниот план учествува јавното водостопанско претпријатие и други правни и физички лица од загрозеното подрачје.

На правните и физичките лица, за чии објекти, постројки и имоти се организира и врши одбрана од поплави, не им припаѓа надомест за направените стварни трошоци освен за штети причинети со намерно пуштање на вода во бранетото подрачје заради спречување на поголеми штети.

Примерок од оперативниот план од став 1 на овој член се доставува на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и на Министерството за одбрана.

Член 60

Ако мерките предвидени со оперативниот план од член 59 став 1 на овој закон, не се доволни за отстранување на опасноста, органот што раководи со одбраната од поплави определен со оперативниот план може да нареди и други неопходни мерки.

Член 61

Во случај на вонредна состојба може да се дозволи пуштање на вода во бранетото подрачје со пресечување на насипи или на друг начин со цел да се спречат, односно да се намалат штетите.

Одлука за пуштање вода во бранетото подрачје донесува органот што раководи со одбраната од поплави определен со оперативниот план од член 59 став 1 на овој закон.

Член 62

Јавното водостопанско претпријатие и другите правни лица кои управуваат со брани и акумулации и со заштитни насипи се должни овие објекти да ги користат и одржуваат на начин што обезбедува прифаќање на поплавните бранови, како и обезбедување на нивна заштита од елементарни непогоди.

Член 63

Јавното водостопанско претпријатие и другите правни лица од член 62 на овој закон се должни да го известуваат Републичкиот хидрометеоролошки завод за состојбата на нивото и количеството на акумулираните води во акумулациите, како и за количеството на водите што се испуштаат од нив. Во случај на опасност од уривање на брани, пробивање на заштитни насипи, како и испуштање или прелевање на поголеми количества на вода од акумулациите што можат да предизвикаат поплави, јавното водостопанско претпријатие и други правни лица од член 62 на овој закон се должни да обезбедат известување и тревожење на населението на загрозеното подрачје.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за одбрана и министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина, формира постојано оперативно тело кое ќе врши координирање на активностите при појава на случаи од став 2 на овој закон.

Известувањето за состојбата од став 1 на овој член се врши според методологија што ја донесува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на предлог на Републичкиот хидрометеоролошки завод.

Член 64

Во времетраењето на опасноста од поплави органот што раководи со одбраната од поплави е должен да ги известува надлежните органи за одбрана од поплави на низводните подрачја за сите појави и мерки што ги презема на своето подрачје, а кои се од значење за одбрана на тие подрачја, како и да соработува со нив.

Член 65

Републичкиот хидрометеоролошки завод, пред настанување на критични водостои за бранетото подрачје, е должен да го известува Републичкиот центар за известување и тревожење и да дава прогноза за времето на доаѓање и висината на поплавните бранови.

Член 66

За одржување на објектите за заштита и одбрана од поплави во функционална состојба, се грижат општините и градот Скопје, јавното водостопанско претпријатие или друго правно лице кое управува со објектот.

Корисниците на акумулациите и ретензиите се должни да ги користат овие објекти на начин со кој се обезбедува прифаќањето на поплавниот бран.

Член 67

Заради спречување на оштетувања на заштитните водостопански објекти и постројки, се забранува:

1. На одбранбените насипи да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се загрозува нивната стабилност, да се копа земја, да се

- садат дрвја и грмушки, забиваат колци или да се подигаат огради, доколку не се составен дел на системот за одбрана од поплави;
2. Да се копаат и дупчат бунари на растојание помало од 20 метри од ножицата на одбранбените насипи;
 3. Да се копаат прокопи и паралелни канали по должината на насипот поблиски од 10 метри од внатрешната и 10 метри од надворешната страна на ножицата на насипот;
 4. Во појасот на одбранбениот насип и други заштитни водостопански објекти и постројки да се сечат дрвја, врбјаци и грмушки што се составен дел на заштитата, одбранбените работи и мерки, ако тоа не е определено со планот за одржување на заштитните објекти и постројки;
 5. Да се пушта добиток за напасување и преминување преку или долж заштитните објекти, ако тоа не е предвидено со планот за одржување на заштитните објекти и постројки;
 6. Да се врши сообраќај долж или преку заштитните водостопански објекти и постројки, освен на определени места за тоа (природни рампи) ;
 7. Да се фрлаат отпадоци, земја и други предмети со кои се затрупуваат каналите;
 8. Да се испуштаат отпадни води;
 9. Неовластено да се отвораат и затвораат бентови;
 10. Да се изведуваат работи кои би можеле да ги променат условите за мерење на водата на хидрометриски профили кај хидролошките станици;
 11. Да се изведуваат работи кои би можеле да ја загрозуваат стабилноста на браната, одбранбените насипи и други заштитни водостопански објекти и постројки или нивната наменска употреба, како и да се менуваат природните услови во околината на акумулацијата поради што би можело да дојде до лизгање на теренот, појава на ерозија или создавање на суводолици и порои;
 12. Да се градат напречни насипи, прегради, други објекти и насади во коритата на водотеците кои го влошуваат режимот на течението на водите;
 13. Да се вади песок, чакал, камен и друго од заштитните водостопански објекти и постројки, ако тоа не е предвидено со планот за нивно одржување, и
 14. Да се вршат и други работи со кои се оштетуваат заштитните водостопански објекти и постројки.

Член 68

Заради заштита на коритата и бреговите на природните водотеци, езерата и акумулациите се забранува:

1. Од коритата и бреговите на природните водотеци и езера да се вади чакал, песок и камен, ако со тоа се влошува постојниот режим на водите, се предизвикуваат процеси на ерозија и се ограничува или оневозможува употребата, односно користењето на водите;
2. Да се менува правецот на водотекот без согласност на Републичката управа за водостопанство;
3. Да се фрла отпаден материјал (индустриски, комунален и друг), земја, шут, јаловина и друго;

4. Да се вршат други работи со кои се оштетуваат коритата и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите и
5. Да се сечат дрвја и уништува другата вегетација во коритата и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите без одобрение на јавното водостопанско претпријатие.

Член 69

Корито на регулиран водотек, во смисла на овој закон, е просторот меѓу крајбрежните објекти (насипи, кејови и друго) во кој постојано или повремено тече вода.

Корито на природен водотек, во смисла на овој закон, е просторот меѓу границите на допирањето на педесетгодишната вода.

Крајбрежен појас на водотек вон населени места, во смисла на овој закон, е појасот во широчина од 50 метри зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци, односно зад линијата на допирањето на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, а во населените места широчината на крајбрежниот појас ја определува општината односно градот Скопје.

Крајбрежен појас на езеро и акумулации, во смисла на овој закон, е појасот во широчина од 50 метри од линијата на највисокиот утврден водостој.

Член 70

Пристапот во крајбрежниот појас на водотек, езеро и акумулациите за спорт, рекреација и слично е слободен, а користењето на земјиштето, изградбата на објекти и вршењето на други работи во крајбрежниот појас во урбанизираниот дел го уредува општината односно градот Скопје, ако со закон поинаку не е определено.

6.2. Заштита од ерозија и уредување на порои

Член 71

Ерозија, во смисла на овој закон, е распаѓањето на земјиштето и разнесување на честичките под влијание на водата, во обем што го деградира површинскиот слој на земјиштето.

Ерозивно подрачје, во смисла на овој закон, е подрачјето зафатено со видливи траги од ерозија и каде што површинскиот слој на земјиштето е деградиран.

Подрачје загрошено од ерозија, во смисла на овој закон, е земјиштето на кое се уште не се видливи траги на ерозија, но таа може да се појави поради неправилното користење на тоа или околното земјиште и земјоделските и шумските култури.

Член 72

Порои, во смисла на овој закон, се водотеците со стрмни падови, со ненадејни и брзи води, кои носат и таложат однесени или откинати делови на земја, песок, чакал и други материјали од повисоките кон пониските

места, а водите со нанос се разлеваат неконтролирано во полињата или се влеваат во природните или вештачките реципиенти.

Член 73

Широчина на поројното корито, во смисла на овој закон, е просторот по кој течат највисоките поројни води.

Должина на поројното корито, во смисла на овој закон, е просторот од собиралиштето на поројниот тек до местото на таложењето, односно вливот во реципиентот.

Брег на поројното корито кај одроните и лизгалиштата, во смисла на овој закон е просторот од најниската точка на поројното корито до горниот раб на одронот, односно рамнината на лизгалиштето.

Крајбрежен појас на поројното корито, во смисла на овој закон, е широчината на појасот најмногу до 100 метри хоризонтално лево и десно од горните рабови на одроните односно рамнината на лизгалиштето.

Член 74

Општината и градот Скопје врз основа на техничка документација ги определува границите на ерозивното подрачје и подрачјето загрошено од ерозија и ги утврдува мерките и работите за заштита на земјиштето од ерозија и уредувањето на пороите.

Член 75

Заштитни мерки и работи за уредување на ерозивното подрачје и подрачјето загрошено од ерозија особено се:

1. Пошумување, затревување и терасирање (со контурни ровови, подсидување и слично);
2. Пополнување на бразди и ровови;
3. Забрана на копање и вадење на земја, песок, чакал и камен;
4. Забрана на кастрење, сечење и копачење на дрва и грмушки и
5. Забрана за пасење на добиток.

Член 76

Непосредно со уредувањето на поројот се врши и уредување на еродираните површини во сливот.

Со техничката документација за уредување на поројот се определуваат бреговите и крајбрежниот појас на поројното корито од собиралиштето до местото на таложењето, односно вливот во реципиентот.

Со заштитните објекти на површините на бреговите и на местото на таложењето односно вливот во реципиентот управува јавното водостопанско претпријатие или друго правно лице кое го уредува поројот или кое управува со тие објекти.

Член 77

Во ридско - планинските подрачја, сечата на дрвјата мора да се врши на начин со кој се обезбедува заштита од ерозија.

Во сливовите на акумулациите и во хидромелиоративните системи, со шумите што се подигнати како заштитни објекти против ерозија, како и со

заштитната вегетација во крајбрежните појаси на водотеците во шумите се стопанисува согласно со Законот за шумите.

Член 78

Правните и физичките лица, кои со своето однесување, со неправилна обработка на површините или со друго дејство создаваат ерозија со што нанесуваат штети и на други објекти, се должни на своја сметка да преземат заштитни мерки за спречување на ерозијата и да ги надоместат направените штети.

6.3. Заштита и подобрување на режимот на водите со вадење на песок, чакал и камен

Член 79

Заради заштита и подобрување на режимот на водите од коритата и бреговите на водотеците, езерата и од акумулациите се вади песок, чакал и камен.

Вадење на песок, чакал и камен се врши врз основа на дозвола.

Со дозволата од став 2 на овој член се утврдува локацијата, количеството, начинот, времето, предметите и средствата за вадење, товарење и транспорт на песок, чакал и камен.

Дозволата од став 2 на овој член се евидентира во книга за водите.

Како предмети и средства за вадење, товарење и транспорт на песок, чакал и камен се сметаат лопати, копачи и други рачни предмети за ископ и товарење, автоматски и моторни товарачи, запрежни возила, моторни возила со или без приколка во кои може да се транспортира наносен материјал.

Член 80

Дозвола за вадење на песок, чакал и камен издава Републичката управата за водостопанство, на барање на корисникот.

Дозвола за вадење на песок, чакал и камен од природните езера се издава по претходно мислење од Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Член 81

Кон барањето за дозвола за вадење на песок, чакал и камен од член 80 на овој закон, се приложува техничка документација, која особено содржи:

- за водотеците: хидролошка и хидрауличка анализа за големите и малите води и за подземните води, траса, нивелета, хидраулички профил на коритото на водотекот или дел од него што претставува една регулациона целина, количеството на наносот и друго што е од значење за режимот на водите и за заштита и унапредување на животната средина и природата и
- за езерата и акумулациите: режим на осцилации на нивото на водата, количество на наносот, влијание на стабилноста на крајбрежието и друго што е од значење за режимот на водите и за заштита и унапредување на животната средина и природата.

Член 82

Вадењето на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на водотеците, езерата и од акумулациите го врши јавното водостопанско претпријатие. По исклучок од став 1 на овој член за подрачје каде јавното водостопанско претпријатие не може да врши вадење на песок, чакал и камен, вадењето може да му се дозволи на друго правно лице, под услови утврдени со овој закон.

Член 83

Јавното водостопанско претпријатие и другите правни лица кои добиле дозвола за вадење на песок, чакал и камен должни се да водат дневник во кој особено се евидентира изваденото количество на песок, чакал и камен, локацијата од каде се вади тој материјал и времето на вадењето. Образецот и начинот на водењето на дневникот од став 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 84

За вадење на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на природните водотеци, езера и акумулации се плаќа надоместок. По исклучок од став 1 на овој член надоместок не се плаќа ако извадениот песок, чакал и камен се употребува за изградба и одржување на заштитни водостопански објекти, за објекти од областа на одбраната и за јавни објекти чиј инвеститор е Месната заедница.

7. Заштита на водите од загадување

Член 85

Употребливоста на водата за одделни намени се утврдува со класификација на водите и категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води.

Со класификацијата на водите зависно од нивната загаденост се врши поделба на водите по класи и се утврдуваат карактеристиките на водата по одделни класи и намени за кои тие води можат да се употребуваат.

Со категоризацијата на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води се утврдува квалитетот на водата за одделна класа на вода во водотек, делница на водотек, езеро, акумулација и подземните води.

Класификацијата на водите и категоризацијата на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води ги утврдува Владата на Република Македонија.

Класата и категориите на меѓудржавните води се утврдува согласно меѓународните договори.

Член 86

Заради зачувување и подобрување на квалитетот на водите се врши заштита на водите од загадување со спречување во нив да се внесуваат опасни и штетни материи во количества кои создаваат неповолни промени на својствата и составот на водата.

Опасни материи, во смисла на овој закон, се материи кои при определени количества и концентрации го загрозуваат животот и здравјето на луѓето, рибите, животните и растенијата.

Штетни материи, во смисла на овој закон, се материи кои ги менуваат физичките, хемиските, биолошките и бактериолошките состави и својства, како и радиолошките особини на водите до степен кој може да ја ограничи или оневозможи нивната употреба или користење за соодветните намени. Заштитата на водите од загадување се врши во согласност со Националниот акционен план за заштита на животната средина на Република Македонија и акционите планови за заштита и унапредување на животната средина и природата на општините и градот Скопје.

Член 87

За да се спречи во водите да се внесуваат материи што можат да предизвикаат промени на хемиските, физичките, биолошките и бактериолошките состави и својства или радиолошките особини на водата што ќе ја ограничат или оневозможат нејзината употреба, или користење за соодветна намена, правните и физичките лица кои испуштаат отпадни води, се должни да градат објекти и постројки за пречистување на загадените отпадни води.

Член 88

Во зависност од состојбите и особините на водотеците кои треба да примат отпадни води (реципиенти), степенот на нивната загаденост, пропишаната категорија и другите услови, а заради заштита на водите, Републичката управа за водостопанство може да ги преземе и следните мерки:

1. Да ограничи или да забрани во водите да се внесуваат опасни материи;
2. Да ограничи или да забрани во водите да се внесуваат штетни материи или да се испуштаат загадени води;
3. Да забрани депонирање на опасни и штетни материи на место каде може да се врши загадување на водите.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина, пропишува нормативи за максимални дозволени вредности или концентрации на штетни и опасни материи во отпадните води (норми на ефлуент) што може да се испуштаат од страна на правните и физичките лица во водата.

Нормите на ефлуент се пропишуваат во зависност од техничко-технолошкиот процес на производството и од хидролошко- хидрауличките карактеристики на реципиентот на местото на испуштање на отпадните води.

Член 89

На правните и физичките лица им се забранува:

1. Испуштање на материи во водотеци, езера, акумулации и подземни води кои можат да предизвикаат заразни и паразитски болести;
2. Користење на напуштените бунари како септички јами;

3. Испуштање и исфрлање на минерални масла, маслени смеси и други отпадоци од бреговите и пловните објекти во водотеците, езерата, акумулациите и подземните води;
4. Испуштање во јавна канализација отпадни води и други материи кои можат штетно да делуваат на пречистувањето на водите од канализацијата или кои можат да ја оштетат канализацијата;
5. Под земја да се внесуваат индустриски, рударски, искористени геотермални и други загадени отпадни води ако тие претходно не се пречистуваат до потребниот степен, кој се утврдува со водостопанската согласност, односно водо-стопанската дозвола и
6. Во водотеците, езерата и акумулациите да се испушта употребена вода со температура над 27 степени Целзиусови.

Член 90

Министерот за здравство заради заштита на здравјето на луѓето може да забрани користење или употреба на вода за пиење во случаи и под услови пропишани со прописите за здравствена исправност на прехранбените производи.

Министерот за здравство во согласност со министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, може да забрани користење или употреба на водите за капење, спорт и рекреација.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за здравство, може да забрани користење или употреба на водите за наводнување и напојување на добиток.

Член 91

За утврдување на степенот на загаденоста на отпадните индустриски води, атмосферските и комуналните води, водите од депониите и други отпадни води во сливното подрачје, нивното штетно влијание врз квалитетот на водите во реципиентот, Републичкиот хидрометеоролошки завод установува и води катастар на потенцијални загадувачи на водите, како и на објектите за заштита на водите.

Податоците од катастарот од став 1 на овој член се составен дел на катастарот и картата на загадувачите на воздухот, водите, заштитените делови и објекти на природата, загаденоста и деградираноста на земјиштето на територијата на Република Македонија.

Содржината, видот, обемот и начинот на водењето на податоците во катастарот се утврдува со методологијата, согласно со Законот за заштита и унапредување на животната средина и природата.

Член 92

Републичкиот хидрометеоролошки завод ја следи состојбата со загаденоста на водите и раното откривање од евентуално хавариско загадување на водите и врши систематско испитување на квалитетот на водата во водотеците, природните езера и акумулациите, подземните води и водите кои се употребуваат во системите за наводнување.

Видот на следење, методологијата и параметрите за мерење и следење на промените и состојбите на квалитетот на водите се врши со план кој е

составен дел на Програмата за развој на информативниот систем за заштита и унапредување на животната средина и природата. Планот од став 2 на овој член го донесува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на предлог на Републичкиот хидрометеоролошки завод.

Член 93

Републичкиот хидрометеоролошки завод податоците за состојбата и промената на квалитетот на водите е должен континуирано да ги доставува до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Министерството за здравство и до Центарот за обработка и користење на податоците од следење на квалитетот на животната средина и природа во Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина.

Во случај на хавариско загадување, Републичкиот хидрометеоролошки завод е должен да го следи непрекинато бранот на хавариското загадување по течението на водотекот и за тоа да ги известува органите на управата од став 1 на овој член во текот на истиот ден, а најдоцна за 24 часа.

Член 94

Правните и физичките лица ако при вршење на дејноста испуштаат отпадни води во реципиенти, се должни да вградат уреди за мерење, да ги мерат и регистрираат количествата и карактеристичните показатели на квалитетот на отпадните води и да ги доставуваат до Центарот за обработка и користење на податоците од следењето на квалитетот на животната средина и природата во Министерството за урбанизам, градежништво и заштита на животната средина и до Републичкиот хидрометеоролошки завод.

Правните и физичките лица од став 1 на овој член се должни да водат дневник за работата на уредите за пречистување на водите и да донесат општи акти за работата и одржувањето на тие уреди за пречистување на водите.

Член 95

Правните и физичките лица се должни да вршат редовно анализа на квалитативната и квантитативната состојба на ефлуентот пред испуштање во реципиентот и за тоа да водат редовна евиденција и податоците за тоа да ги доставуваат до Републичкиот хидрометеоролошки завод.

Во случај на сомневање на доставените податоци од анализата од став 1 на овој член Републичкиот хидрометеоролошки завод е должен да бара суперанализа.

Суперанализата од став 2 на овој член ја врши правно лице кое има соодветна опрема и соодветен стручен кадар за вршење на анализа.

Доколку со суперанализата се утврди дека правните и физичките лица од став 1 на овој член, испуштаат во реципиентот штетни и опасни материји над дозволените граници, Републичкиот хидрометеоролошки завод е должен да врши контролни испитувања најмалку двапати во месецот на

сметка на правните и физичките лица кои испуштаат штетни и опасни материји.

Член 96

Ако водите во водотеците се намалат до количество, при кое може да настане зголемено загадување на тие води, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да нареди испуштање на вонредни количества вода од акумулациите во време додека трае опасноста од загадување.

8. Хидросистеми

Член 97

Хидросистем, во смисла на овој закон, е хидротехничка или организационо-техничка целина која се состои од водостопански објекти и постројки, со кои се уредува режимот на водите, се обезбедува и доведува вода за потребите од член 11 на овој закон, како и објекти за одведување на отпадните води, заштитни објекти и објекти за одведување на одвишни, површински и подземни води.

Основни објекти на хидросистемот се објектите со кои се врши распоред на водите, основно уредување на режимот на водите и се извршува билансот на водите.

Основните објекти од став 2 на овој член со решение ги определува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство врз основа на инвестиционо техничка документација по која се гради или е изграден хидросистемот.

Член 98

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со хидросистемите или со деловите од хидросистемите се должни редовно да ги одржуваат објектите и постројките на хидросистемите во функционална состојба и благовремено да ги отстранат сите дефекти што ќе настанат во текот на експлоатацијата.

Член 99

Корисници на вода од хидросистемите се правни и физички лица, кои со инвестиционо техничката документација за изградба на хидросистемот се предвидени да користат вода или нивните земјишта и објекти се одводнуваат со тие хидросистеми.

Покрај корисниците од став 1 на овој член, корисник на вода од хидросистемите може да биде и друго правно и физичко лице, ако за тоа се договори со правното лице што управува со хидросистемот по претходна согласност од Републичката управа за водостопанство.

Член 100

Обезбедено доведување на вода за водокорисниците на хидросистемот се смета кога со изградените објекти и постројки, според годишниот план за распределба на расположливите количества на води, се обезбедува

доведување на вода за наводнување на земјоделско и друго земјиште до изливното место или хидрант, а за водоснабдување на населението и индустријата и за други потреби до зафатниот приклучок за тие намени. Во случај на недоволно количество на вода за сите намени предвидени со инвестиционо техничката документација, првенство има водоснабдувањето на населението.

Член 101

Правните и физичките лица кои користат вода од хидросистемите се должни да вградат уреди за мерење на искористената или употребената вода, да водат постојана и уредна евиденција како и да ги пријавуваат потребите од вода за наредната година, најдоцна до 30 октомври во тековната година.

8.1. Брани и акумулации

Член 102

Брана, во смисла на овој закон, е водостопански објект со кој се создава простор за акумулирање на вода или друга материја во течна состојба (хидројаловишта).

Член 103

Браните чии акумулации или хидројаловишта се над населени места, сообраќајници или други стопански објекти или други добра од општ интерес се под посебна контрола и се од значење за одбраната.

Член 104

Со зафатнината на акумулацијата што се создава со изградба на брана од член 102 на овој закон задолжително се обезбедува простор за прифаќање на големите поплавни води и простор за обезбедување на вода за стопански и други потреби предвидени во Водостопанската основа.

Член 105

Заради заштита на акумулациите од полнење со наносен материјал, во сливното подрачје возводно од браната се врши навремено и ефикасно уредување на пороите и површините што се зафатени со процес на ерозија, според елаборатот што е составен дел на инвестиционо-техничката документација за изградба на браната.

Делот од заштитните работи, според елаборатот од став 1 на овој член, што се предвидени да се извршуваат со пошумување, има приоритет во програмата за пошумување на голините.

Член 106

Јавното водостопанско претпријатие или другите правни лица кои управуваат со брани и акумулации се должни да воспостават и да вршат редовно следење на наносот во акумулациите и да преземаат дополнителни мерки за негово спречување.

Пред да започне првото полнење на акумулациониот простор, инвеститорот е должен да:

- ја регистрира постојната состојба на подземните и природните извори на вода, конфигурацијата на теренот и постојните објекти на непосредната зона низводно од браната, во која можат да настанат промени како последица на водата во акумулацијата и

- го исчисти теренот од дрвја, гранки, остатоци од објекти и слично на локалитетите во акумулациониот простор предвидени за спорт и рекреација.

Начинот на регистрирањето, непосредната зона и локалитетите за спорт и рекреација од став 2 на овој член се определуваат со елаборатот кој е составен дел на инвестиционо техничката документација за изградба на браната.

Член 107

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со браните од член 103 од овој закон е должно режимот на полнењето и празнењето на акумулациите да го усогласи, со стопанските потреби, со потребите на одбраната и да обезбеди гарантиран минимален протек во водотекот низводно од браната.

Режимот на полнењето и празнењето на акумулацијата, зафатнината на просторот за прифаќање на големите поплавни води, како и испуштањето на минималните количества за обезбедување на гарантираниот протек низводно од браната се утврдуваат со водостопанската дозвола.

Член 108

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со браните од член 103 на овој закон е должно да врши техничко набљудување, мерење и испитување на сите елементи со кои се следи и утврдува состојбата на браните во целина, одделни нивни делови, виталните уреди и постројки, доводно- одводните системи (придружни објекти), состојбата и конфигурацијата на теренот во зони на браните и на подрачјата на акумулациите, теренот низводно од браните и друго, од аспект на стабилноста и водопропустливоста на браните и безбедноста на низводното подрачје, техничко набљудување и мерење на полнењето на акумулациите со нанос и трајно да ја чува документацијата за тие елементи (во натамошниот текст: техничко набљудување).

Техничкото набљудување на браните од став 1 на овој член се врши според проект за техничко набљудување и програма за извршување на работите согласно поблиските прописи од член 116 на овој закон.

Член 109

Техничката документација за изградба на брана од член 103 на овој закон мора да содржи и проект за техничко набљудување (оскултација) на браната и акумулациониот простор како и проект за последиците од ненадејно рушење или прелевање на браната, на која задолжително да се изврши преглед и оцена (ревизија).

Член 110

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со браните од член 103 на овој закон, врз основа на податоците од техничкото набљудување, должно е најмалку еднаш годишно да изработи посебен елаборат за анализа и оцена на стабилноста и функционалноста на браните со придружните објекти и за стабилноста на теренот околу браните и акумулациите.

Елаборатот од став 1 на овој член се изработува најдоцна до 30 март во тековната за претходната година и мора да содржи и конкретни предлози за извршување на работите и преземање на мерките со рок за нивно извршување.

Еден примерок од елаборатот од став 1 на овој член, се доставува до Републичката управа за водостопанство.

Ако при техничкото набљудување или при изработка на елаборатот од став 1 на овој член, се откријат и се утврдат недостатоци со кои може да биде загрошена стабилноста на браната со придружните објекти, јавното водостопанско претпријатие или друго правно лице кое управува со браната е должно за тоа веднаш да ја извести Републичката управа за водостопанство.

Член 111

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со браните од член 103 на овој закон е должно да организира и обезбеди известување и тревожење во случај на опасност која може да настане заради рушење или прелевање на браната.

Системот за известување и тревожење на браната се поврзува со системот за известување и тревожење на Република Македонија општините и градот Скопје чии подрачја се потенцијално загрозени во случај на рушење или прелевање на браната.

Член 112

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со браните од член 103 на овој закон е должно да изработи и да ја чува документацијата за последиците од евентуалното ненадејно рушење или прелевање на браната, на теренот да ги означи линиите на допирањето на поплавните бранови и да ги одржува тие ознаки во исправна состојба, да постави уреди за известување и да ги одржува во исправна состојба, да дава знак за тревожење на населението и на правните лица на потенцијално загрозеното подрачје.

Во документацијата од став 1 на овој член се определуваат и котите на нивоата на водата во акумулациите при кои, во случај на евентуално рушење на браните, нема да дојде до штетни последици во низводните подрачја (безбедни коти на акумулациите) и времето за кое тие можат да се постигнат.

Ако на водотекот или неговите притоки се наоѓаат повеќе брани (брани во низа), јавното водостопанско претпријатие или друго правно лице кое управува со браните во низа е должно да обезбеди изработка и чување на

документацијата за последиците од евентуалното ненадејно рушење или прелевање на одделни и повеќе брани, како и да ги определи безбедносните коти на акумулациите.

Член 113

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со браните од член 103 на овој закон е должно да достави примерок од документацијата за последиците од евентуално ненадејно рушење или прелевање на браните до Републичката управа за водостопанство и Министерството за одбрана, најдоцна 30 дена пред пробното полнење на акумулацијата.

Член 114

За определување на браните од член 103 и за вршење на стручна оцена на елаборатите од член 110 на овој закон, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство формира стручна комисија за брани.

На предлог на комисијата од став 1 на овој член, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за одбрана ги определува браните од член 103 на овој закон.

Член 115

Јавното водостопанско претпријатие или другото правно лице кое управува со браните што не се опфатени со член 103 на овој закон, се должни да воспостават и да организираат минимално техничко набљудување на браните со придружните објекти и акумулациите.

Начинот на набљудување од став 1 на овој член треба да биде утврден во техничката документација за изградба на браната согласно поблиските прописи од член 116 на овој закон.

Член 116

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува:

- начинот на следење на наносот во акумулациите и
- минимално потребните работи и мерки за техничко набљудување на браните од членовите 103 и 115 на овој закон.

8.2. Хидромелиоративни системи

Член 117

Хидромелиоративен систем во смисла на овој закон, е хидротехничка или организационо- техничка целина која се состои од водостопански објекти и постројки за обезбедување и доведување вода за наводнување на земјоделско и друго земјиште (систем за наводнување) и објекти и постројки за прифаќање на одвишни површински, подземни и други води и нивно одведување во реципиент (систем за одводнување).

Хидромелиоративен систем може да биде дел од хидросистем или самостоен- еднонаменски.

Хидромелиоративните системи се состојат од основни објекти и постројки, детална каналска мрежа и заштитни објекти што се определуваат со инвестиционо техничката документација за изградба на системот.

Границите на земјиштето, кое врз основа на инвестиционо техничката документација е опфатено со хидромелиоративниот систем за наводнување и одводнување, се внесуваат во евиденцијата од член 47 став 2 на овој закон.

Член 118

Корисниците на вода од хидромелиоративниот систем за наводнување, заради изготвување на годишен план за наводнување, се должни на јавното водостопанско претпријатие да ги пријават земјоделските култури што ќе бидат засејувани на тоа земјиште, најдоцна до 30 октомври во тековната година за наредната.

Член 119

Со годишниот план за наводнување, што го донесува јавното водостопанско претпријатие се врши распределба и испорачување на расположливите количества на вода по корисници и се утврдуваат површините за кои се обезбедува доведување на вода за наводнување, како и начинот и другите услови за користење на водата.

Планот од став 1 на овој член, јавното водостопанско претпријатие го донесува најдоцна до 30 ноември во тековната за наредната година.

На планот од став 1 на овој член, при појава на посушни години, јавното водостопанско претпријатие ќе изврши измена на планот најдоцна до 1 март во тековната година.

Член 120

Корисниците на вода од хидромелиоративните системи за наводнување се должни да се придржуваат на планот за наводнување, распределба и испорачување на расположливите количества на вода за наводнување и не смеат самоволно да пуштаат вода.

Член 121

Сопствениците, односно корисниците на земјиштето не можат на штета на соседното земјиште да го менуваат постојниот правец, насока и количество на површинските и подземните води што природно течат преку, покрај или низ нивното земјиште или да изместуваат постоен канал и бразда и да спречат поставување на цевки.

Сопствениците или корисниците на земјиште се должни да им допуштат премин преку тоа земјиште на лицата кои вршат хидролошки мерења и работи, снимања, проектирање или обележување на земјиште, на лица кои работат на реконструкција или одржување на водостопански објекти и постројки или што управуваат со тие објекти и постројки.

III. МАТЕРИЈАЛНА ОСНОВА ЗА ВРШЕЊЕ НА ВОДОСТОПАНСКИТЕ ДЕЈНОСТИ

1. Фонд за водите

Член 122

За заштита од штетните дејства на водите, преземање на мерки за извршување на определени работи за заштита на водите од загадување, изработка на студии, планови, водостопански основи, биланси на водите, учество во одржување на основните објекти на хидромелиоративните системи, учество за изградба на водостопански објекти и постројки за наводнување и одводнување, обврските од меѓудржавните договори и конвенции и усовршување на кадри од областа на водостопанството, се формира Фонд за водите.

За извршување на работите од став 1 на овој член Фондот донесува Програма за унапредување на водостопанството за наредната година, најдоцна до 31 декември во тековната година.

На Програмата за унапредување на водостопанството согласност дава Владата на Република Македонија.

Член 123

Фондот за водите (во натамошниот текст: Фондот) ги врши следниве работи:

1. Донесува програма за унапредување на водостопанството;
2. Утврдува критериуми и поблиски услови за насочување и доделување на средствата;
3. Донесува финансиски план и годишна сметка;
4. Ја следи реализацијата на Програмата за унапредување на водостопанството на користење на средствата;
5. Го усвојува годишниот извештај за работа на Фондот;
6. Донесува статут и други општи акти на Фондот и
7. Други работи утврдени со закон.

Член 124

Фондот има својство на правно лице.

Член 125

Органи на Фондот се управен одбор и директор.

Член 126

Управниот одбор на Фондот има деветмина членови кои ги именува Владата на Република Македонија, за време од четири години.

Управниот одбор на Фондот од своите редови избира претседател за време од четири години.

Управниот одбор на Фондот, најмалку еднаш годишно поднесува извештај за својата работа до Владата на Република Македонија.

Член 127

Управниот одбор на Фондот донесува:

- статут и други општи акти на Фондот;
- план и програма за работа на Фондот;
- финансиски план на Фондот;
- годишна сметка на Фондот;
- одлуки за користење на средствата;
- се грижи за остварување на Програмата за унапредување на водостопанството и
- одлуки и за други работи утврдени со закон и со статутот на Фондот.

Член 128

Со Фондот раководи директор.

Директорот на Фондот го именува и разрешува Владата на Република Македонија, за време од четири години.

Директорот го претставува и го застапува Фондот.

Член 129

Надзор над законитоста и работата на Фондот врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Материјално- финансиските, стручните, административните и други работи утврдени со овој закон и статутот на Фондот за потребите на Фондот ги врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 130

Фондот има статут.

Согласност на статутот на Фондот дава Владата на Република Македонија.

2. Извори на средства на Фондот

Член 131

Извори на средства на Фондот се:

- надоместок за водите;
- надоместок за заштита на водите од загадување;
- надоместок за вадење на песок, чакал и камен;
- закупнината на државното земјиште дадено под закуп, што во катастарот на недвижности е заведено "под води";
- средства од Буџетот на Република Македонија;
- кредити и
- други приходи.

Член 132

Надоместок за водите плаќаат:

- вработените во државните органи и јавните служби 0,20% од платата. Пресметувањето и уплатувањето го врши исплатувачот при исплата на платата;
- лица кои се занимаваат со слободни занимања (лекари, стоматолози, адвокати, новинари, нотари, патентни инженери, слободни уметници, сметководители, ревизори, стечајни управници и други лица кои самостојно вршат дејност), 0,20 % од основицата на која плаќаат персонален данок од доход. Пресметувањето и уплатувањето го врши Управата за јавни приходи;
- правните лица кои произведуваат електрична енергија плаќаат надоместок за употребена или искористена вода за секој произведен киловат час и тоа:
 - хидроелектричните центри 1,0% од производната цена;
 - термоелектричните центри 0,5% од производната цена;
- пресметувањето и уплатувањето на надоместокот за употребена или искористена вода од правните лица од алинеја 3 на овој член го вршат производствените претпријатија секој 25-ти во месецот за изминатиот месец согласно со образец пропишан од страна на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- правните лица од областа на индустријата, освен термоелектричните центри, за секој употребен или искористен метар кубен вода плаќаат по 1,0% од цената на водата што ја утврдило јавното комунално претпријатие, без разлика дали се водоснабдува од јавен или сопствен водоснабдителен систем. Пресметувањето, наплатувањето и уплатувањето за правните лица од областа на индустријата кои се водоснабдуваат од јавен водоснабдителен систем го врши месечно јавното комунално претпријатие, а за правните лица кои се водоснабдуваат од сопствен водоснабдителен систем го врши Јавното водостопанско претпријатие за сметка на Фондот за водите;
- домаќинствата за секој употребен метар кубен вода плаќаат по 1,0% од утврдената цена. Пресметувањето, наплатувањето и уплатувањето го врши Јавното комунално претпријатие;
- имателите на рибниците плаќаат 3% по килограм од продажната цена на рибата. Пресметувањето, наплатувањето и уплатувањето го врши Јавното водостопанско претпријатие годишно и
- правните и физички лица кои се занимаваат со миење и сепарирање на песок, камен, чакал и друго плаќаат за употребената или искористената вода по 1,0% од продажната цена по 1м³ на сепариран песок, камен и чакал.

Член 133

Надоместок за заштита на водите од загадување, плаќаат правните и физички лица, ако во површинските и подземните води, директно или индиректно испуштаат непречистени отпадни води или води со променливи

својства и други отпадни материји, со што се влошува квалитетот на површинските и подземните води и условите за нивно користење. Висината на надоместокот од став 1 на овој член се утврдува врз основа на "единица на штетност".

Една единица на штетност одговара на загадување на еден еквивалент жител и изнесува 0,4% од просечната плата во Република Македонија.

Наплатата на надоместокот за заштита на водите од загадување ја врши јавното водостопанско претпријатие за сметка на фондот за водите.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот на пресметување на единицата на штетност за правни и физички лица од став 1 на овој член.

Член 134

Надоместок за вадење на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на водотеците, езерата, акумулациите, пороите и од други површини кои во катастарот се заведени "под води" претпријатијата и други правни лица плаќаат во висина од 5% од утврдената цена од натоварениот материјал.

Цената на натоварениот материјал (песок, чакал и камен) ја утврдува јавното водостопанско претпријатие.

Член 135

Средствата од членовите 132, 133 и 134 се уплатуваат на сметка на Фондот за водите.

IV. ЈАВНО ВОДОСТОПАНСКО ПРЕТПРИЈАТИЕ

Член 136

За вршење на работите од член 17 на овој закон Владата на Република Македонија основа јавно водостопанско претпријатие.

Работите за обработка и испорака на вода за пиење, одведување и пречистување на отпадните води и одведување и испуштање на атмосферските води од населените места, како и работите за одржување и користење на водотеците во населените места ги вршат јавните комунални претпријатија или други правни лица.

Член 137

Јавното водостопанско претпријатие донесува статут.

На статутот на јавното водостопанско претпријатие согласност дава Владата на Република Македонија.

Член 138

Директорот на јавното водостопанско претпријатие го именува и разрешува Владата на Република Македонија за време од четири години.

Извори на средства на Јавното водостопанско претпријатие за вршење на водостопанската дејност

Член 139

Извори на средства на јавното водостопанско претпријатие се:

- од средствата од Фондот за водите;
- средства од наплата на вода за наводнување и одводнување;
- средства од наплата на вода од хидросистемите наменети за комунални, индустриски и други потреби;
- приходот остварен од вадење на песок, чакал и камен;
- од кредити и
- од други приходи.

Член 140

Јавното водостопанско претпријатие средства за одржување и користење на хидросистемите, односно хидромелиоративните системи за наводнување и одводнување обезбедува од:

- дел од средствата на Фондот наменети за одржување на основните објекти и постројки за наводнување или одводнување;
- средствата за наводнување на земјоделските површини;
- средствата за одводнување на земјоделско, градежно и друго земјиште и заштита на стопански и други објекти;
- средствата за користење на вода за комунални, индустриски и други потреби и
- други извори.

Член 141

Цената за наводнување се состои од два дела и тоа:

- дел за обезбедено доведување на вода (стален дел) и
- дел за испорачана вода (променлив дел).

Делот од цената од алинеја 1 на овој член изнесува 10% од просечната цена за наводнување во хидромелиоративниот систем и служи за покривање на дел од трошоците кои не се зависни од испорачаните количества на вода, односно од обемот на наводнуваните површини.

Член 142

Цената за користење на вода наменета за комунални, индустриски и други потреби се утврдува на планираните, односно проектираните количества на вода со инвестиционо-техничката документација на хидросистемот.

Член 143

Основица за плаќање за обезбедено доведување на вода за наводнување е хектар површина.

Основица за плаќање за испорачана вода за наводнување е метар кубен вода, односно нормата за наводнување по хектар површина за вид на земјоделска култура определена со инвестиционо-техничката документација.

Основица за плаќање за вода наменета за комунални, индустриски и други потреби е метар кубен вода.

Основица за плаќање за одводнување на земјоделско земјиште е хектар површина, односно метар квадратен за одводнување на градежно и друго земјиште и заштита на стопански и други објекти опфатени со хидромелиоративниот систем за одводнување.

Член 144

Висината на цената од членовите 141, 142 и 143 по хидросистеми ја формира Јавното водостопанско претпријатие врз основа на единствена методологија за формирање на цената.

На методологијата од став 1 на овој член согласност дава Владата на Република Македонија.

Член 145

Правните и физичките лица кои испуштаат употребена или искористена вода во објект на хидромелиоративен систем за одводнување се должни да плаќаат надоместок по метар кубен испуштена вода.

Висината на надоместокот од став 1 на овој член се утврдува според методологијата од член 144 став 1 на овој закон.

Член 146

Јавното водостопанско претпријатие е должно на корисниците на вода да им испорачува количество на вода пријавено и предвидено со годишниот план за распределба на расположливите количества на вода по намени, корисници и време.

Јавното водостопанско претпријатие не е должно да им обезбеди вода на корисниците ако навреме не ги пријавиле потребите од вода за наводнување.

Член 147

На корисникот на вода ќе му биде прекинато испорачувањето на вода ако не платил за користење на водата, ако ги оштетил објектите или не ги извршил другите обврски утврдени со овој закон.

V. ЗДРУЖЕНИЈА НА ВОДОКОРИСНИЦИТЕ ЗА НАВОДНУВАЊЕ И ОДВОДНУВАЊЕ

Член 148

Водокорисниците- сопственици на земјоделско и друго земјиште можат да основаат здружение на водокорисниците за наводнување и одводнување (во натамошниот текст: здружение), за изградба на мали хидромелиоративни системи за наводнување и одводнување на земјиштето за дел од слив, во согласност со билансот на водите и плановите за развој на јавното водостопанско претпријатие по претходна согласност на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Со водостопанските објекти од став 1 на овој член управува здружението.

Член 149

Јавното водостопанско претпријатие може со договор делови од постојната детална мрежа на хидромелиоративниот систем за наводнување и одводнување и мали системи за наводнување да даде на управување на здружението.

Здружението, на делот што го добило на управување од став 1 на овој член, може по потреба да доградува, да врши реконструкција или подобрување што е во функција на системот.

Доградените и реконструирани системи од став 2 на овој член се во државна сопственост.

Член 150

Барањата за потреби од вода здружението ги доставува до јавното водостопанско претпријатие, заради усогласување со годишниот план за распределба на водите.

Член 151

Здружението има својство на правно лице и е непрофитабилно.

VI. КОНЦЕСИЈА ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ВОДИТЕ

Член 152

Водата во водотеците и езерата може да се даде на користење со концесија (одобрение) на определено време на домашно и странско правно и физичко лице на начин и услови определени со овој закон и со Законот за концесија.

Член 153

Водата како природно богатство се дава на користење со концесија за вршење на следниве дејности:

- производство на електрична енергија;
- за одгледување на риби во рибници и кафези;
- езерски сообраќај и
- туристички услуги.

Член 154

Водата може да се даде на користење со концесија на концесионерите ако:

- не ја загрозуваат јавната безбедност;
- не ги уништуваат - загрозуваат природните убавини;
- не вршат штетни дејствија врз квалитетот на водите;
- ја заштитуваат и унапредуваат животната средина и природата;
- не го спречуваат истекот на големите води и не предизвикуваат штети - поплави на крајбрежното земјиште;
- не ги загрозуваат претходно стекнатите права на корисниците;

- не ги загрозуваат и уништуваат културно - историските споменици и не го загрозува приоритетот на користење на водите утврдени во член 11 на овој закон.

Член 155

За вршење на дејностите од член 153 на овој закон, водата се дава на концесија по пат на јавен конкурс.

Член 156

Времетраењето на концесијата се утврдува во договорот за давање на водата на користење.

Почеток на концесијата е денот на потпишувањето на договорот за концесија.

Член 157

Концесионерот за користење на водата плаќа надоместок.

Висината на надоместокот и начинот на плаќање за концесијата се определува со договорот за концесија.

VII. НАДЗОР

Член 158

Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на него врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да запре од извршување општ акт на Фондот, ако не е во согласност со овој закон, или со Уставот, до донесување на одлука на Уставниот суд на Република Македонија.

Инспекцискиот надзор на спроведувањето на овој закон се врши преку водостопански инспектори.

Член 159

Во вршењето на работите од својот делокруг водостопанскиот инспектор има право да:

1. Врши контрола на сите водостопански објекти и постројки и други работи што можат да создадат квалитативни и квантитативни промени на режимот на водите;
2. Врши контрола на градењето на водостопанските објекти и постројки, употребата и начинот на одржувањето и користењето на тие објекти и постројки заради остварување увид во реализацијата на условите содржани во издадените водостопански согласности и дозволи;
3. Врши контрола и увид дали е обезбедена книга за водите, евиденција на водостопанските објекти и постројки, договорите, програмите и другите книги и документација на Јавното водостопанско претпријатие и другите правни лица кои вршат водостопански дејности;

4. Нареди отстранување на недостатоците што ќе ги утврди при вршењето на надзорот;
 5. Нареди сопирање на градењето на објекти и постројки за кои е потребна водостопанска согласност, ако такви објекти се градат без водостопанска согласност или градбата се врши спротивно на издадената водостопанска согласност;
 6. Забрани употреба, користење и испуштање на води, ако употребата, користењето и испуштањето се врши без водостопанска дозвола или спротивно на истата;
 7. Ги запре привремено или трајно сите дејства спротивни на одредбите на овој закон, или општ акт и да нареди враќање во поранешната состојба;
 8. Ги известува надлежниот водостопански и другите органи на управата за утврдените неправилности и да бара нивна интервенција;
 9. Забрани вадење на песок, чакал и камен ако тоа се врши без дозвола или спротивно на дозволата;
 10. Нареди на сопственикот или корисникот на земјиште изведување на работи на реконструкција или одржување на водостопански објекти и постројки ако постапува спротивно од член 121 на овој закон;
 11. Врши увид во документацијата за техничко набљудување и на другите пропишани работи и мерки на браните;
 12. Врши увид на изградбата на браните од член 103 на овој закон од аспект на режимот на водите, одржувањето и набљудувањето и врши контрола на режимот на полнењето и празнењето на акумулациите и
 13. Презема и други работи и мерки за кои е овластен со закон.
- На барање на водостопанскиот инспектор овластеното лице на Министерството за внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од став 1 на овој член.

Член 160

За извршениот инспекциски преглед инспекторот составува записник во кој се внесува наодот за состојбата и предложените мерки.

Записникот од став 1 на овој член инспекторот му го предава на одговорното лице на правното лице кое управува со објектите и работите за кои е извршен инспекцискиот надзор.

Правното лице кое управува со објектите или работите е должно во рок од десет дена од предавањето на записникот од став 1 на овој член да го разгледа и за преземените мерки да го известува водостопанскиот инспектор.

Извршувањето на мерките или дејствата што произлегуваат од записникот од став 1 на овој член, инспекторот ги наредува со решение во кое се определува и рок за извршување на тие мерки, ако не е постапено по забелешките утврдени во записникот.

Во случаите кога постои непосредна опасност по животот на луѓето или причинување на значителни материјални штети, водостопанскиот инспектор може усно да нареди отстранување на непосредната опасност.

Водостопанскиот инспектор, во рок од три дена од денот на усната наредба, ќе издаде и писмено решение.

Член 161

Работите на водостопански инспектор ги врши дипломиран градежен инженер- хидро насока со најмалку три години работно искуство во структурата.

Член 162

При вршењето на надзорот, водостопанскиот инспектор мора да има легитимација со која се утврдува неговото службено својство и тој е должен да ја покаже ако тоа се бара од него.

Легитимацијата од став 1 на овој член ја издава министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе донесе поблизок пропис за образецот и начинот на издавањето на легитимацијата.

Член 163

За отстранување на утврдените неправилности, водостопанскиот инспектор донесува решение.

Против решението од став 1 на овој член, може да се изјави жалба до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Изјавената жалба од став 2 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Водостопанскиот инспектор може да го одложи извршувањето на мерките и работите утврдени со решението против кое е поднесена жалба, по образложен предлог на жалителот, ако тоа не е спротивно на општиот интерес и нема да предизвика штета која тешко може да се надомести.

Член 164

Правните и физичките лица се должни да им овозможат на водостопанските инспектори вршење на надзор над работите во областа на водостопанството и во документацијата и да им ги даваат бараните податоци, објаснувања и известувања кои се од интерес за правилно вршење на надзорот.

VIII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 165

Тој што без водостопанска дозвола врши полнење на акумулацијата или користи вода од акумулацијата и со тоа предизвика опасност по животот на луѓето или на имотот во поголеми размери ќе се казни за кривично дело со затвор од една до пет години.

Член 166

Со парична казна од 150.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице ако:

1. Гради, реконструира или доградува водостопански објекти, други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите, како и за вршење на работите што можат привремено, повремено или трајно да создаваат промени на воспоставениот режим на водите, без да прибави водостопанска согласност, или спротивно на условите од издадената водостопанска согласност (член 27);
2. Пушти во употреба водостопански и други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите без водостопанска дозвола или спротивно на условите од издадената водостопанска дозвола (член 35);
3. Употребува или користи вода по престанување на важноста на водостопанската дозвола (член 40);
4. Ги користи водите спротивно од член 48 на овој закон;
5. Не учествува во одбраната од поплави кога е тоа предвидено со планот за одбрана од поплави (член 59 став 5);
6. Акумулациите и заштитните насипи ги користи спротивно од член 62 на овој закон;
7. Врши дејства спротивно на забраната од член 67 на овој закон;
8. Врши дејствија спротивно на забраната од член 68 на овој закон;
9. Не ги спроведува заштитните мерки и работи за уредување на ерозивното подрачје и подрачјето загрозувано од ерозија (член 75);
10. Без дозвола вади песок, чакал и камен (член 79 став 2);
11. Не изгради објекти и постројки за пречистување на загадените отпадни води (член 87);
12. Не ја изврши наредената мерка од член 88 став 1 на овој закон;
13. Врши дејствие спротивно на забраните од член 89 на овој закон;
14. Не вгради уреди за мерење, не ги мери и регистрира количествата и квалитетот на отпадните води и показателите не ги достави до Републичкиот хидрометеоролошки завод (член 94 став 1);
15. Не вршат редовно следење на квалитативната и квантитативната состојба на ефлуентот пред испуштање во реципиентот и не водат редовна евиденција и доставување на податоците до Републичкиот хидрометеоролошки завод (член 95 став 1);
16. Редовно не ги одржува објектите и постројките или не ги отстранува настанатите дефекти во текот на експлоатацијата (член 98);
17. Не вгради уреди за мерење на искористената или употребената вода и не води постојана и уредна евиденција (член 101);
18. Не врши редовно следење на наносот во акумулациите и не презема мерки за негово спречување (член 106 став 1);
19. Пред првото полнење на акумулацијата не ги изврши задолженијата од член 106 став 2 на овој закон;
20. Не го усогласи режимот на полнењето и празнењето на акумулациите со стопанските потреби, со потребите на одбраната и не обезбеди гарантиран минимален протек (член 107);
21. Не воспостави и не организира техничко набљудување според член 108 на овој закон;
22. Не изработи елаборат за анализа и оцена на стабилноста и функционалноста на браните со придружните објекти и стабилноста на теренот околу браните и акумулациите (член 110 став 1);

23. Не организира и не обезбеди известување и тревожење или не се поврзи со системот за известување и тревожење (член 111);

24. Не постапи по задолженијата од член 112 на овој закон и

25. Не постапи по задолжението од член 113 на овој закон.

За прекршокот од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице на правното лице со парична казна од 30.000 до 50.000 денари.

За прекршокот од став 1 на овој член точка 10, покрај паричната казна може да се изрече и мерка на безбедност одземање на предмети.

Член 167

Со парична казна од 50.000 до 150.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице ако:

1. Не постапи според ставови 2 и 3 на член 33 од овој закон;

2. Не ги извести корисниците на вода (член 42 став 3);

3. Не достави податоци за потрошувачката и количеството на испуштените води до јавното водостопанско претпријатие (член 45);

4. Не устрои и не води евиденција на водостопанските објекти (член 47 став 1 и 2);

5. Не дало предлог за определување на заштитните зони на извориштето (член 53 ставови 2 и 3);

6. Со своето однесување, со неправилна обработка и друго дејствие создава ерозија (член 78);

7. Не се придржува на плановите за наводнување и самоволно пушта вода (член 120);

8. Постапуваат спротивно на член 121 на овој закон и

9. На водостопанскиот инспектор не му овозможува вршење на надзор (член 164).

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице на правното лице со парична казна од 10.000 до 30.000 денари.

Член 168

Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни физичко лице за прекршок ако изврши некое од дејствијата од членовите 166 и 167 на овој закон.

За прекршок од член 166 став 1 точка 10, покрај паричната казна на физичкото лице може да се изрече и мерка на безбедност одземање на предмети.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 169

Водостопанската основа на Република Македонија ќе се донесе најдоцна во рок од пет години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на Водостопанската основа од став 1 на овој член ќе се применува постојната Водостопанска основа на Република Македонија чиј составен дел се: студиите и другата документација во врска со интегралниот развој на сливот на реката Вардар и пловниот пат Дунав -

Егејско Море, како и катастарот на природните извори, катастарот на бунарите и пумпите и елаборатот за подземните води и водостопанските основи донесени од градот Скопје и општините.

Член 170

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, постојните водостопански претпријатија, други правни лица и деловите од претпријатијата што вршат водостопанска дејност не можат да вршат вработување на нови работници, отуѓување на основни средства, на средства од републичката и од општинските самоуправни интересни заедници за водостопанство и друг имот и да се задолжуваат со кредитни и обврски по други основи.

Член 171

Недвижниот и подвижниот имот со кој располагаат правните лица од член 170 на овој закон, со денот на влегувањето во сила на овој закон станува државна сопственост.

Владата на Република Македонија, при основање на јавно водостопанско претпријатие за стопанисување со водите од член 136 на овој закон, со актот за основање може да определи одделни делови од постојните водостопански претпријатија, други правни лица и деловите од претпријатијата што ја вршат водостопанската дејност, кои не се во функција со дејноста на стопанисувањето со водите, а кои не се во склоп и не ја нарушуваат целината на објектот (системот) да можат да се издвојат и конституираат во посебни правни субјекти и да се трансформираат согласно со Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал.

Со актот за издвојување, односно основање на јавно водостопанско претпријатие од став 2 на овој член, се уредуваат и прашањата поврзани со делбениот биланс, правата и обврските кои произлегуваат од заедничкото работење и прашањата кои се однесуваат на бројот и статусот на вработените.

Член 172

Постојните водостопански претпријатија, другите правни лица и деловите од претпријатијата што вршат водостопанска дејност продолжуваат со работа до основањето на јавното водостопанско претпријатие.

Член 173

Владата на Република Македонија донесува акт за основање на Јавното водостопанско претпријатие во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Владата на Република Македонија Фондот за води ќе го конституира во рок од четири месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Со денот на конституирањето на Фондот за водите се укинуваат жиро сметките на Републичката и на општинските самоуправни интересни заедници за водостопанство.

Салдата на средствата од Републичката и од општинските самоуправни интересни заедници за водостопанство се пренесуваат на жиро сметката на Фондот за водите.

Член 174

Предметите во управна постапка што се започнати, а не се завршени до влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат според прописите што важеле до влегувањето во сила на овој закон.

За издадените водостопански согласности и водостопански дозволи за користење на вода до влегувањето во сила на овој закон, правните лица се должни во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон да поднесат барање заради усогласување со членовите од 152 до 157 на овој закон.

Член 175

Поблиските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на неговото влегување во сила.

Член 176

До донесувањето на прописите од член 175 на овој закон, ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 177

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за водите ("Службен весник на СРМ" број 6/81, 31/87, 51/88, 20/90, 23/90, 24/91 и "Службен весник на Република Македонија" број 83/92), Законот за основите на режимот на водите од интерес за две или повеќе републики, односно автономни покраини и за меѓудржавните води ("Службен лист на СФРЈ" број 2/74, 24/76).

Член 178

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".